

КУЛЬТУРА 11

Лекція #1в:

МУЗИКА

ВИДИ УКРАЇНСЬКХ НАРОДНИХ ПІСЕНЬ

- ❖ Українські народні пісні переважно згруповані в окремі галузі (branches):
  - Обрядові
  - Лірично-побутові
  - Релігійно-церковні
  - Думи

ЛІРИЧНО-ПОБУТОВІ ПІСНІ

ЛІРИЧНО-ПОБУТОВІ ПІСНІ

- ❖ Побутові (concerning manners and customs of life), це пісні які описують кожний аспект українського життя.
- ❖ В українського народу знаходяться сотні тисяч народних побутових пісень.
- ❖ Ці пісні покривають кожну тему людського життя: любов, розлука, смерть, жарти, війна, смуток, радість, природу, пригоди, нещастя, і так далі.

➤ Хор ім. Вірйовки, «Ой у вишневому садочку».

ЛІРИЧНІ ПІСНІ

- ❖ Тому що в українських народних піснях стільки різни тем, ми переважно ділимо народні пісні на окремі пісні.
- ❖ Перша широка тематика, це ліричні пісні.
- ❖ Мабуть найбільше ліричних пісень нарід склав про кохання.

Квітка Цісик Пісні України, 1980

*„Володимирові Цісику, скрипалеві-віртуозу, моєму
незабутньому батькові присвячую цю збірку пісень“*

«Іванку, купи мі рум'янку»

➤ Квітка Цісик, «Іванку, Іванку, купи ми рум'янку» США, 1980.

- ❖ Не менше популярними це жартівливі та веселі пісні.
- ❖ Ці пісні часто висмівають людські вади (negative characteristics).

➤ невідомі виконавці, «Із сиром пироги».

- ❖ До ліричних пісень, також включаємо колискові пісні.
- ❖ Ці пісні лишаються з нами ціле життя, адже це спомин про матір, та охорону як вона давала нам коли ми були малими дітьми.

➤ Ніна Матвієнко, «*Колискові пісні*», 1984.

ПОБУТОВІ ПІСНІ

- ❖ Ці пісні описують долю (fate) людей.
- ❖ Часто ці пісні про незнані пригоди, і часто вони трагічні.
- ❖ Ці пісні переважно, хоча не завжди про козаків які їдуть у похід в далекі краї, як і про чумаків, які їдуть в Крим.

- Лірник Сашко, чумацька пісня: «*Ой ішов чумак з Дону*».

ІСТОРИЧНО-ВІЙСЬКОВІ ПІСНІ

- ❖ Протягом століть, постійні війни, повстання та боротьба за незалежність доповнили українські народні пісні тисячами пісень про воїнів, героїв, простих козаків та мучеників за долю народу.
- ❖ Нарід оспівував цих вояків, а самі вояки творили свої пісні, про війну, любов, смерть, історію.

POLYPHONY
Unknown Ukraine

- Polyphony project: Невідома Україна, прощальна пісня козака до коханої перед боєм: «*Моя ти голубко*», Київська область, село Лука.

- ❖ Переважно ми ділимо ці пісні по історичних добах, і даємо їм ім'я військових сил які боролися в даній добі.
- ❖ Ці пісні поділені на:
  - Козацькі
  - Гайдамацькі
  - Опришкові
  - Стрілецькі
  - Повстанські
  - Пісні війни на Сході України

КОЗАЦЬКІ ПІСНІ

- ❖ Пісні створені народом в період 1495 до 1775.
- ❖ Ці пісні складені в часи війни проти нападів татар та в добі боротьби за незалежність від сваволі польських панів.
- ❖ Вони часто про звичайних козаків, їхніх матерів, яктакож і про визначних гетьманів, отаманів та війни проти ворогів народу.

- Народна капеля бандуристів і. Г. Майбороди, козацька маршова пісня: *«Ой на горі там женці жнуть»*.

ГАЙДАМАЦЬКІ ПІСНІ

- ❖ Пісні створені підчас та після протипольських повстань Гайдамаків у XVIII столітті.
- ❖ Переважно про лють проти панів та кріпаччини, ці пісні прославляють отаманів, (особливо Максима Залізняка), та описують криваву помсту українського народу над панами.

- Народна капеля бандуристів і. Г. Майбороди, гайдамацька пісня: *«Ой, нащо ж ви, славні брати гайдамаки»*.

ОПРИШКІВСЬКІ ПІСНІ

- ❖ Пісні про подвиги славних протипольських отаманів Довбуша та Кармелюка, які довгими роками охороняли нарід від сваволі панів та їхніх помічників (переважно євреїв).
- ❖ Опришки вславилися таємними нападами на панів, та крадіж добра яке роздавали бідним кріпакам, дуже подібно до англійського легендарного героя Робин Гуда.

➤ Виконавці невідомі, опришківська пісня: *«Гей, браття опришки»*.

СТРІЛЕЦЬКІ ПІСНІ

- ❖ Написані народом та молодими композиторами між 1916 а 1920 роками, ці пісні схопили народну жадобу за незалежність підчас Визвольних Змагань.
- ❖ Про героїчні бої, охорону батьківщини, смерть вояків, біль матерей та коханих, ці пісні стали душею нової держави.

- ❖ Заборонені радянськими властями між 1921-им а 1988-им роками, ці пісні не забулися.
- ❖ Їх написана велика скількість, і українці як і в діяспорі так і в Україні співали та співають ці пісні по нинішній день.

➤ Театр *Не Журись*, стрілецька пісня: «О Україно!», Львів, 1988.

ПОВСТАНСЬКІ ПІСНІ

- ❖ Створені в найтяжчих часах Другої Світової Війни, пісні УПА теж зайшли в спадщину народних пісень українського народу.
- ❖ Переважно про вояків-повстанців, та лють проти ворогів народу – Гітлера нінців та Сталіна Советів, ці пісні описували важку боротьбу за незалежність, та любов до України.

- Фольктеатр Остапа Стахіва, повстанська пісня:
«Машерують вже повстанці».

ПІСНІ ВІЙНИ НА СХОДІ

- ❖ Як і в інші доби війни та страждань народу, події Революції Гідності (2014) та послідної війни на східній границі України (2014-?) видвигнули нові історично-воєнні пісні.
- ❖ В цих піснях співають про жорстокість ворога, жаль матерей та коханих від загибелі вояки, подвиги Збройних Сил України, патріотизм у часі нового наїзду на державу.

➤ Олександр Рожко, пісня АТО: «Не сумуй», Донецьк, 2016.

- Слова Ірина Цілик, музика Леся Тельнюк; виконують гурти *Kozak System*, *Сестри Тельнюк* та ведучі телеканалу ТСН, пісня АТО: «*Ти повертайся живим*», 2014.

ПІДГОТОВИВ МГС. АНДРІЙ ПЕРЕКЛІТА

ШКОЛА УКРАЇНОЗНАВСТВА
ТОВАРИСТВА
“РІДНА ШКОЛА”
В ДЕТРОЙТІ

2019 – всі права застережені